

STEDELIJK MUSEUM BUREAU AMSTERDAM IN 2008

Inleiding

In de loop van 2008 kwam het verheugende nieuws dat Stedelijk Museum Bureau Amsterdam, na een positieve beoordeling van de Amsterdamse Kunstraad, ook komende vier jaar onderdeel zal zijn van het gemeentelijke Kunstenplan. In de aanloop van deze subsidieronde had **SMBA** nog eens zijn kernopgave, of missie, opnieuw en ondubbelzinnig geformuleerd: "Stedelijk Museum Bureau Amsterdam geeft hedendaagse kunstenaars in een Amsterdamse context ruimte door hun werk en hun ideeën optimaal te tonen en daarin ook aanleidingen te vinden voor, en richting te geven aan, een geëngageerd debat dat verder reikt dan de kunstwereld alleen."

Dit algemene uitgangspunt zal de komende jaren een sturend element zijn bij het vaststellen van de programmering, waarvan onderdelen – meer dan voorheen het geval was – al in een vroeger stadium geconcretiseerd zullen worden. Dat maakt het onderscheid tussen langere en kortere termijnplanning helder en zal nog beter duidelijk maken waar **SMBA** voor staat. Een voorbeeld van een project in 2008 waar meer inhoudelijke voorbereiding aan werd besteed, was 'Beyond Paradise'. Aan het eind van het verslagjaar is ook begonnen met de voorbereiding van een veelomvattend onderzoeksproject 'Beter beeld van Afrika', mede geïnspireerd door de tentoonstelling van Renzo Martens waarmee Bureau Amsterdam het jaar succesvol afsloot.

Stedelijk Museum Bureau Amsterdam telde dit jaar 9711 bezoekers in eigen huis. Dit is dus exclusief bezoekers voor activiteiten elders, zoals de residencies, Screens on 11 en Now is the Time.

We kijken in alle opzichten terug op een mooi jaar, waarin een interessante mix van groeps- en solotentoonstellingen werd gerealiseerd, nieuwe, in de lokale context ingebedde internationale activiteiten werden ontplooid zowel in eigen huis als op locatie (respectievelijk Close Connections en Now is the Time), en waarin ook nog eens twee eigen publicaties mede in eigen beheer werden uitgegeven. Dit jaarverslag geeft een samenvatting van al deze activiteiten. Op de website www.smba.nl is het archief in uitgebreide vorm te bezoeken. Ook een overzicht van de vele reacties uit de media op activiteiten van Bureau Amsterdam is daar terug te vinden.

Jelle Bouwhuis
Curator, Stedelijk Museum Bureau Amsterdam

Stedelijk Museum Bureau Amsterdam werd in 2008 genereus ondersteund door:

Gemeente Amsterdam, Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling
Amsterdams Fonds voor de Kunst
Fonds voor Beeldende Kunst, Vormgeving en Bouwkunst
Maison Descartes / Institut Français aux Pays-Bas
Ambassade van het Koninkrijk der Nederlanden
Pro Helvetia / Schweizer Kulturstiftung
Galerie Fons Welters
Prins Claus Fonds
Een aantal galeries bij Close Connections

Tentoonstellingen

T/m 6 januari:

Rosa Barba - They Shine

Begin 2008 was in **SMBA** nog de laatste week van de tentoonstelling 'They Shine' van Rosa Barba te zien. De drie nieuwe filminstallaties nemen een positie in tussen puur cinematografisch idioom en documentaire. In de 35mm- en 16mm-filmbeelden vormt de uitgestrekte Mojave-woestijn in het zuidwesten van de V.S. de tijdloze achtergrond van een werkelijkheid die eerder vanuit de toekomst dan vanuit het heden lijkt te zijn gefilmd. De Mojave herbergt gigantische zonnepaneel- en windmolenparken, achteloos achtergelaten bunkercomplexen, trailerdorpen, hopen afval en het grootste vliegtuigerkhof ter wereld. In het hoofdwerk *They Shine* laat Barba beelden van de enorme, futuristisch ogende zonnepanelen vergezellen met uitspraken van lokale bewoners. Uit hun abracadabra komt een eigenaardige, van de technologische realiteit vervreemd denken naar boven, dat gestuurd wordt door een al even vervreemd utopisch en/of religieus heilsgeloof. Op de valreep van 2008 bestempelde het internationaal toonaangevende tijdschrift *Artforum* deze installatie tot een van de beste werken van het jaar.

20 januari t/m 10 maart

REHAB

Met : Ben Laloua / Didier Pascal, Meiro Koizumi, Christian Jankowski

In het project REHAB stond het eigenaardige fenomeen centraal dat in de massamedia nieuws, amusement en reclame vaak door elkaar heen lopen in een algemeen streven om zo makkelijk en consumeerbaar mogelijk over te komen en het grootste publiek te bereiken. De afgelopen jaren nam de levenswandel van 'celebs' als Britney Spears en Paris Hilton een overheersende plaats in, niet alleen in roddelbladen maar juist ook in serieuzere media *all over the world*, alsof dat de normaalste zaak van de wereld is. REHAB is genoemd naar een centraal begrip in het nieuws over het internationale sterrendom: de 'rehabilitatieperiode' of publiekelijke boetedoening na excessief gedrag. Het project behelsde tentoongestelde objecten, wandschilderingen, een postercampagne in Amsterdam en een boekpublicatie van grafisch ontwerpersduo Ben Laloua / Didier Pascal; een foto-installatie van Christian Jankowski en een nieuwe videofilm van Meiro Koizumi. Een suggestie die hieruit naar voren kwam was dat de media – mede om hun soms agressieve nieuwsgaring, het openbaar maken van privé zaken en de niets ontziende gerichtheid op amusement – wellicht ook zelf een periode van *rehab* zouden kunnen gebruiken. In de reacties van de pers op het project werd deze suggestie overigens niet begrepen, terwijl de mediale belangstelling voorspelbaar overweldigend was.

22 maart t/m 12 mei

Lucas Lenglet - A Canary in a Coalmine

De titel van de tentoonstelling 'A Canary in a Coalmine' refereert aan de kanaries die vroeger in kolenmijnen werden gebruikt als indicatoren voor giftige gassen. De taal van de veiligheid, de implicatie van gevaar en de symboliek van het lot waren leidraad voor de gelijknamige tentoonstelling vanaf eind maart in **SMBA**. De sculpturen, architecturale settings en foto's van Lucas Lenglet presenteerden daarin de ambiguïteiten van 'de architectuur van de veiligheid'. Zijn sober ogende maar minutieus gemaakte beelden en structuren zijn afgeleid van de vormtaal van beveiliging, zoals schuttingen, *roadblocks* en kooiconstructies. Als Lenglets werk als een visualisering kan worden beschouwd van de verhoogde staat van paraatheid van de westerse samenleving, levert hij daar met de esthetische middelen van de beeldhouwer tegelijkertijd een soort dramaturgie van vertrouwen bij. De presentatie dompelde de bezoeker als het ware onder in deze dramaturgie. Hierin was ook werk opgenomen van de schilder Tjebbe Beekman en van ontwerper Willem van der Sluis/Customr.

De tentoonstelling vormde ook nog het decor voor de boekpresentatie *Blind Spots* en presentaties door de kunstenaars Renzo Martens en Praneet Soi en verschillende curatoren in het kader van Close Connections.

25 mei t/m 6 juli

Object, the Undeniable Success of Operations

Met: Mariana Castillo Deball, Luca Frei, Dan Graham, Alexander Gutke, Benoît Maire, Adam Pendleton, Falke Pisano, Reto Pulfer, Anna Winteler, Charlotte Moth

Samengesteld door Falke Pisano en Krist Gruijthuijsen

Voor 'Object, The Undeniable Success Of Operations' werkte curator Krist Gruijthuijsen samen met kunstenaar Falke Pisano. De tentoonstelling richtte zich op constructie en deconstructie in relatie tot taal, de status van het object en de positie van kunstenaar en toeschouwer in de tentoonstellingsruimte. Het werk van Falke Pisano ging daarbij een dialoog aan met werken van de andere speciaal daartoe geselecteerde kunstenaars. Het werk van Pisano betreedt een abstract monografische werkelijkheid in de zoektocht naar structuren die zich tussen taal en het object bevinden. Tevens belicht haar werk de mogelijke disintegratie van een object vanuit verschillende perspectieven; een thematische kern die in het werk van alle deelnemende kunstenaars zichtbaar was. Centraal in de tentoonstelling stond het gebruik van taalelementen, het performatieve aspect, de narratieve structuur van taal en de circulatie van verhalen, als een middel om te reflecteren op de status van het object en de huidige positie van de kunst. Zodoende werd 'Object' ook een staalkaart van een zeer actuele positie in het hedendaagse, internationale kunstenveld.

Met dank aan Pro Helvetia

20 juli t/m 7 september

Beyond Paradise

Met: Bik Van der Pol, Patricia Esquivias, Hans-Peter Feldmann, Mustafa Hulusi, Arnout Killian, Matthieu Laurette, Sascha Pohle, Lisl Ponger, Erkan Özgen & Sener Özmen

Gastcuratoren: Delphine Bedel en Ayako Yoshimura, i.s.m. Jelle Bouwhuis

Veel tijd in 2008 werd besteed aan de ontwikkeling van de tentoonstelling 'Beyond Paradise'; een expositie gefocust op de commerciële schijnwereld van het toerisme. Tien kunstenaars reflecteerden op de constructie van verwachtingen, ervaringen en de specifieke sociale beeldvorming rondom toeristische plaatsen. De alomtegenwoordige en indringende cultuur van het toerisme produceert, als onderdeel van de huidige vrijetijdsindustrie, verkoopbare ideaalbeelden. De kunstenaars in Beyond Paradise bewegen zich juist weg van deze welbekende 'tourist gaze' om onverwachte fictieve of persoonlijke verhalen te ontdekken en de dominante taal van de toeristische economie te ondermijnen. Matthieu Laurette ontwikkelde speciaal hiervoor een souvenir, in de vorm van een aangepaste **SMBA** Nieuwsbrief die via de netwerken van de Amsterdamse toerismepromotie in een extra grote oplage gedistribueerd werd onder Amsterdamse hotels. Onderdeel van dit distributieproces was een vertegenwoordiger van **SMBA** die de kunstinstelling als een toeristische attractie introduceerde bij het hotelpersoneel. Bij de tentoonstelling werd nog een filmprogramma georganiseerd dat plaatshad in Maison Descartes.

Expositie en filmprogramma werden mede mogelijk gemaakt door Maison Descartes; het filmprogramma werd ondersteund door het Amsterdams Fonds voor de Kunst

21 september t/m 2 november

Marijn van Kreijl - Tomorrow is Humourless

Vanaf midden september werd de tentoonstellingsruimte van het **SMBA** geannexeerd door tekeningen, schilderijen, foto's, objecten en video's van Marijn van Kreijl. In 'Tomorrow is Humourless' stonden processen van toe-eigening, kopiëren, citeren en herdefiniëren centraal. Een proces dat zichtbaar is in Van Kreijl's appropriatie van moderne pop- en massacultuur. Van Kreijl's onderzoek betreft niet zozeer de technische mogelijkheden van het reproduceren, maar vooral de vele nuances die in het begrip

'kopie' besloten liggen. Aan de hand van geschreven en getekende symbolen en vormen toont hij een wereld waarin versmeltingen mogelijk zijn, speelsheid heerst en regels gebroken mogen worden. Een van zijn uitgangspunten is dan ook de ontkenning van een verschil tussen de expressieve kracht van beelden en die van woorden. Van Kreijl toonde met 'Tomorrow is Humourless' – vernoemd naar de titel van een van zijn tekeningen -- de mogelijkheid van beweging binnen het soms verankerde beeld van serialiteit, herhaling, plagiaat, citaat, illusie en werkelijkheid.

Voor de Museumnacht 2008 stelde Van Kreijl persoonlijk nog eens een internationaal video- en performanceprogramma samen dat gedurende het laatste weekend een integraal onderdeel werd van zijn tentoonstelling.

21 november 2008 t/m 4 januari 2009

Renzo Martens - Episode III

De tentoonstelling 'Episode III' van Renzo Martens in Bureau Amsterdam werd een nationaal cultureel event mede doordat de gelijknamige film, het hoofdonderdeel van de tentoonstelling, ook de openingsfilm werd van het International Documentary Festival Amsterdam. Het controversiële werk kreeg overdonderend veel media-aandacht, waardoor de tentoonstelling in SMBA de drukst bezochte werd van 2008. In de film *Episode III – Enjoy Poverty* reist Martens door de Democratische Republiek Congo, waar zich al jaren een humanitaire ramp afspeelt. Zijn film toont onder meer hoe de ontwikkelingsorganisaties en de Westerse fotografen een vooringenomen beeld neerzetten van die situatie. Martens confronteert het publiek met het feit dat de Afrikanen zelf niet profiteren van de beelden die buitenlandse fotografen van ze nemen. Net als goud en genotmiddelen vallen ook de beelden van armoede, het meest lucratieve exportproduct van het land, buiten hun bereik, want deze worden exclusief geëxploiteerd door de Westerse 'armoede-industrie'. Als antwoord op dit onrecht start Martens een emancipatieproject voor Congolese fotografen, dat tot falen is gedoemd.

Cruciaal in de film is manier waarop Martens gebruik maakt van conventies uit het documentaire genre en daar tegelijkertijd inbreuk op pleegt door zijn constante aanwezigheid als cameraman, reporter en activist. Over de ongrijpbare status van de film en het zelfreflexieve effect van Martens's filmische constructie organiseerde het SMBA op 22 november nog een publiek debat met Martens. Onderdeel van de Episode III-campagne was tevens een bootje op de Prinsengracht in Amsterdam waarop de neonreclame *Enjoy please Poverty* mooi felblauw oplichtte op het zwarte grachtenwater. Met deze zelfde boodschap in neon reist Martens in zijn film 'adverterend' rond over de rivieren van Congo.

De bijbehorende speciale uitgave van SMBA Nieuwsbrief nr. 107 werd mede mogelijk gemaakt door Galerie Fons Welters

Screens on 11

Van januari tot en met juni programmeerde het SMBA het project Screens on 11. Het selecteerde daartoe drie kunstenaars om videowerk te maken speciaal bedoeld voor de grote panoramavideoschermen in Club 11 op de elfde verdieping van het Post CS gebouw, dat in oktober definitief de deuren sloot.

Vanaf 18 januari

Karin Hasselberg - Hole #12

Screens on 11 opende met de zesdelige performancevideo *Hole #12 commissioned by SMBA, performed by the art collector (2008)* van Karin Hasselberg. Het werk toonde een vrouw die op de bouwplaats bij Post CS een gat aan het graven is. Ongepast gekleed in een leren minirok en met nog slechts één pomp aan staat deze vrouw voor de kunstverzamelaar die Hasselberg in 2006 als alter ego in het leven riep uit onvrede met haar eigen artistieke positie. De serie *Holes* begon als een fysiek tegenwicht tegen het gepeiker over kunst, maar werd uiteindelijk een metaforische formulering van de vraag naar het kunstenaarsschap. Door Hasselbergs performatieve gebruik van de camera was de clubruimte doortrokken van de intense en eerlijke, soms schrijnende vraag naar de aard van het kunstobject.

Vanaf 11 april

Claudia Sola - 60 DAYS (Fall-Winter)

Halverwege april volgde Claudia Sola met *60 DAYS (Fall-Winter)*. Sola toont in haar visueel meeslepemde films het gapende gat tussen privé-geschiedenissen en de alomtegenwoordige universele beeldtaal van de media die daar per definitie aan voorbij gaat. Zo combineert zij *found footage* met eigen geschoten materiaal en oude foto's met hedendaagse beelden. Sola speelt met cinematografische technieken en het raamwerk van de persfotografie. De toeschouwer krijgt net als in de massamedia vreugde en verdriet naast elkaar voorgeschoteld. De snelle opeenvolging van individuele beelden en zelfgecomponeerde soundtracks van Sola maken ritme tot de drijfkracht achter de films. In haar gelaagde werken appelleert Sola aan de emotionele betrokkenheid van de beschouwer en bevestigt intussen diens zappend kijkgedrag door het wisselende tempo van en veelvoud aan beelden.

Vanaf 6 juni

Magnus Monfeldt - La Promesa

Magnus Monfeldt maakte voor Screens on 11 de sterk narratieve roadmovie *La Promesa*. Geprojecteerd op drie grote schermen aan weerszijden van de zaal toonde hij het gesprek tussen drie Argentijnse personages, afgewisseld met verstilde beelden van het rijke Buenos Aires enerzijds en het verpauperde platteland anderzijds. In lange, rauw gemonteerde shots onderzoekt Monfeldt de mythevorming rondom de Argentijnse volksheld Antonio Gil, in Argentinië liefkozend El Gauchito genoemd. Gil zou wonderen verricht hebben en wordt vandaag de dag als officieuze heilige vereerd in het grotendeels katholieke Argentinië. *La Promesa* toont hoe de mythe rondom Gil leidt tot de oprichting van altaars langs snelwegen, hoe deze verschillende bedevaarten voedt en zelfs tot nationale feestdag verwordt. In *La Promesa* is Monfeldts persoonlijke zoektocht en fascinatie voor Argentinië verweven met de particuliere mythe van Gil.

BijlmAIR

April – juni

Joris Lindhout - De ziel in het beton

In het kader van BijlmAIR, het residency-project dat **SMBA** ontplooit in samenwerking met CBK Zuidoost, tekende Joris Lindhout elke week een aflevering van de stripfeuilleton 'De Ziel in het Beton'. Deze was te lezen in het huis-aan-huis-blad De Echo evenals op de website van CBK Zuidoost. Vanuit zijn fascinatie voor het vertellen van een verhaal aan de hand van beelden en zijn interesse in de steeds veranderende Bijlmer, tekent Lindhout een strip over de mythes en verhalen uit dit stadsdeel. De manier van leven in Amsterdam Zuidoost lijkt anders te zijn dan in het centrum van de stad; zo gaan er geruchten dat er nog steeds veel kleine ondergrondse organisaties zijn die een netwerk in stand houden dat buiten het reguliere omgaat, om zo te kunnen overleven. Ook de uiterlijke veranderingen van de Bijlmer en de verhalen rond de Bijlmer-vliegramp hebben Lindhout geïnspireerd tot het maken van zijn stripverhaal.

Aan het einde van het verblijf presenteerde Lindhout zijn strip in de vorm van een *fanzine* waaraan ook andere tekenaars uit Zuidoost een bijdrage leverden.

Juli – oktober

Hala Elkoussy - Soap stories

Hala Elkoussy heeft voor BijlmAIR een project ontwikkeld dat is geïnspireerd op het format van de Engelse TV soap. De cast bestaat uit alledaagse personages uit de Bijlmer en de verhaallijn richt zich op sociaal-realistische thema's met een nadruk op het gezinsleven, persoonlijke relaties, seksuele drama's en emotionele en morele conflicten. Elkoussy werkte hiervoor samen met leden van de gemeenschap als een kunstenaar die werkt aan een scenario voor een soap die in de Bijlmer speelt en hen om bijdragen vraagt met betrekking tot gebeurtenissen die kenmerkend zijn voor hun persoonlijk leven in de wijk. Door middel van een reeks interviews en verschillende verhalen over gebeurtenissen zal de

cast van imaginaire personen geleidelijk vorm krijgen, samen met een aantal mogelijke verhaallijnen en locaties. Dit verhaal was in een bijzondere grafische ambiance vanaf 8 november te zien zijn in de ruimte van FlatStation, het adres waar BijlmAIR is gevestigd (Florijn 42).

AiR Zuidas

Gedurende de zomer was het kunstenaarsduo Bik Van der Pol resident van het Zuidas-verblijf dat Bureau Amsterdam organiseert samen met het Lectoraat Kunst & Publieke Ruimte en het Virtueel Museum Zuidas. Het verblijf leidde tot een presentatie in Platform 21 maar nog niet tot een tentoonstelling in **SMBA**, omdat het resulterende werk nog in ontwikkeling is.

Discours programma

Februari – maart

Studium Generale in **SMBA**

Stedelijk Museum Bureau Amsterdam was in 2008 gastheer van het Studium Generale van de Gerrit Rietveld Academie. Het ging om een programma-onderdeel van zes lezingenmiddagen onder de noemer *Value for Nothing*. Centraal stond de vraag op welke waarden ontwerpers en kunstenaars zich vandaag de dag zouden moeten focussen, als in design inderdaad ethische waarden centraal staan. Vanuit verschillende perspectieven als traditie, culturele verschillen en publieke interactie werd getracht in de lezingen daarop antwoorden te formuleren. Het decor van de reeks was de tentoonstelling REHAB van grafisch vormgeversduo Ben Laloua / Didier Pascal. Eerstgenoemde was zelf ook een van de sprekers in het uitgebreide programma. Andere lezingen waren *Subjective Atlas Of Palestine* door Annelys De Vet (ontwerper), *Windmills And Dutch Landscape* door Dirk Sijmons (architect), *Art As Public Space* door Sabrina Lindemann (kunstenaar), *The Holy Animation Platform* door Merel Mirage (kunstenaar) en *Economics en Symbolic Richness* door Frank Tjepkema (designer). Moderator en interviewer bij de lezingen was auteur en designonderzoeker Tori Eggherman.

7 – 12 mei

Close Connections

In het streven om jonge kunst uit de Amsterdamse context een degelijk internationaal kader te geven heeft **SMBA** in 2008 de organisatie op zich genomen van Close Connections. Dit is een bezoekprogramma voor internationale curatoren waarbij kunstinstituten, kunstenaars en curatoren uit alle windstreken zijn betrokken. Het bood in 2008 zeventien zorgvuldig geselecteerde curatoren een dynamisch en divers programma waarmee ze kennis maakten met kunst, kunstenaars en kunstinstituten in Amsterdam. Er werd samengewerkt met instituten als De Appel, Stedelijk Museum, Nederlands Instituut voor Mediakunst, de Rijksakademie, SMART Project Space, een aantal galeries en veel kunstenaars uit Nederland en daarbuiten. Om ook instellingen van buiten Amsterdam te introduceren aan de genodigden, vond op 10 mei een presentatie plaats door vertegenwoordigers van Witte de With (Rotterdam), De Paviljoens (Almere), Stroom (Den Haag), De Hallen (Haarlem) en Sonsbeek 2008 (Arnhem). Dit vond plaats op de Art Amsterdam. In samenwerking met Motive Gallery waren op 9 mei presentaties te zien van kunstenaars Martine Stig en Aurelien Froment in Maison Descartes. Het doel van Close Connections is bovenal om de uitwisseling en internationale samenwerking binnen de kunstwereld te bevorderen; concrete resultaten volgden onder meer door de overname van de **SMBA**-tentoonstelling 'Gert Jan Kocken - Defacing' door STUK in Leuven in februari 2009.

Close Connections 2009 werd mede gesteund door Galerie Ackinci, Ellen de Bruijne Projects, Galerie Fons Welters, Gabriel Rolt, Lumen Travo, Motive Gallery, Galerie Martin van Zomeren, alsook door het Amsterdams Fonds voor de Kunst, de Ambassade van het Koninkrijk der Nederlanden en Prins Claus Fonds. Met dank aan de deelnemende instellingen.

Oktober 2008 – januari 2009

Now is the Time: Art & Theory in the 21st Century

Vanaf najaar 2008 tot en met begin 2009 presenteerde **SMBA** in samenwerking met Stedelijk Museum, de Universiteit van Amsterdam, kunstenaarsinitiatief W139 en kunsttijdschrift Metropolis M de lezingenreeks 'Now is the Time: Art & Theory in the 21st Century'. Gedurende zeven avonden in de Oude Lutherse Kerk aan het Spui gaven nationale en internationale kunsthistorici, curatoren en critici hun visie op actuele maatschappelijke en kunstspecifieke thema's als 9/11, Globalisation, Romanticism, New Canon, Media, Belief en Design. Het programma bestond uit lezingen en debatten over deze thema's. Sprekers waren onder meer W.J.T. Mitchell, Boris Groys, Terry Eagleton, Kaja Silverman, Julian Stallabrass, Hou Hanru, Ruth Noack en Rick Poynor. Now is the Time werd met gemiddeld 360 bezoekers per avond (!) uitzonderlijk goed bezocht, waaruit de behoefte aan theoretisch gefundeerd hedendaags kunstdebat in Nederland nog maar eens uitdrukkelijk is bewezen. In de loop van 2009 volgt nog de publicatie van alle lezingen.

Now is the Time kwam tot stand met steun van de deelnemende organisaties en de Mondriaan Stichting, Amsterdams Fonds voor de Kunst en Fonds voor Beeldende Kunst, Vormgeving en Bouwkunst

22 november

Discussie Renzo Martens en Mark Nash

De controversiële film *Episode III - Enjoy Poverty* van Renzo Martens heeft veel discussie uitgelokt. Als onderdeel van Martens' tentoonstelling organiseerde Bureau Amsterdam een publieke discussie tussen Martens en Mark Nash, een expert op het gebied van cinematografische strategieën in de beeldende kunst. Cruciaal in *Episode III* is de manier waarop Martens gebruik maakt van conventies uit het documentaire genre en daar tegelijkertijd inbreuk op pleegt door zijn constante aanwezigheid als cameraman, reporter en activist tegelijk. De discussie op 22 november ging dan ook bovenal over de constructie van Martens' film, welke gedefinieerd zou kunnen worden als 'performance-documentaire'. Tevens werd er aandacht besteed aan de morele problematiek die in de film zo pregnant wordt aangesneden. De discussie was goed bezocht.

Evenementen

6 januari

Presentatie Cyprien Gaillard

Bij wijze van afsluiting van de tentoonstelling 'Rosa Barba - They Shine' presenteerde de Franse kunstenaar Cyprien Gaillard op 6 januari zijn werk in **SMBA**, onder leiding van Rein Wolfs, artistiek directeur van Kunsthalle Fridericianum. Gaillard maakt films waarin stedenbouw, in het bijzonder buitenwijken, centraal staan. Door performance, ensceneringen en intuïtief gemaakte films benadrukt Gaillard de schoonheid van de locaties en bevestigt tegelijkertijd hun sombere connotatie.

7 – 12 mei

Tijdelijk Museum Amsterdam

Het Tijdelijk Museum Amsterdam is het stedelijke parallelprogramma van Art Amsterdam waar tijdelijke tentoonstellingen, lezingen en ontmoetingen elkaar afwisselen. Van 7 tot en met 12 mei werd de hoofdstad als plattegrond van één gebouw gepresenteerd met instituten voor hedendaagse kunst als aparte zalen. Amsterdam was zodoende een week lang één groot imaginair museum. Met behulp van een passe-partout voor de bezoekers van Art Amsterdam konden alle 'zalen' gratis worden bezocht: van het Stedelijk Museum CS tot Smart Project Space en van Foam tot het Lloyd Hotel. **SMBA** was een onderdeel van dit unieke programma.

15 mei

Boekpresentatie Delphine Bedel: *All that is solid melts into air. Notes on Tourism*

Als voorafje aan de tentoonstelling 'Beyond Paradise' presenteerde **SMBA** tezamen met beeldend kunstenaar en curator Delphine Bedel haar publicatie *All that is solid melts into air. Notes on Tourism*. Het boekje onderzoekt controversiële toeristische bestemmingen en dito cultureel erfgoed. Een voorbeeld hiervan is het nazi-resort Prora op het Baltische eiland Rügen. De Britse socioloog John Urry gaf in het kader van deze presentatie een lezing getiteld *Revisiting the Tourist Gaze*, gevolgd door een korte introductie op de publicatie en een rondetafel-discussie met hem, Bedel en een aantal van de auteurs. Het boek is een uitgave van episode publishers, Rotterdam.

10 juli

Boekpresentatie Kaleb de Groot & Roosje Klap: *Exquisite Gunpowder City 16 Shot*

Het grote boek *Exquisite Gunpowder City 16 Shot* is de eerste publicatie van kunstenaar Kaleb de Groot en grafisch ontwerper Roosje Klap en kwam tot stand na een residency van dit duo in het Chinese European Art Center in Xiamen in China. Daar werkten De Groot en Klap aan een (tentoonstellings)project rond de thema's implosie en explosie in de ruimste zin van het woord: in architectuur, relaties, materiaal, emotie, vorm en personen. In het resulterende boek worden restanten van de (modernistische) samenleving onderzocht aan de hand van teksten, tekeningen, fotografie en *pop-ups*. De presentatie geschiedde door middel van een zeer tijdelijke tentoonstelling van inflatables en een door auteur Nina Thibo bedachte performance, uitgevoerd door de kunstenaars en hun aanhang. Het boek wordt uitgegeven door Revolver, Frankfurt.

31 juli

Bezoek European Summer School in Cultural Studies

Zo'n 25 deelnemers van het ESSCS (een internationaal universitair verband) brachten onder leiding van UvA-docent en auteur Jaap Kooijman een bezoek aan de tentoonstelling *Beyond Paradise* en gingen in discussie met de samenstellers daarvan.

4 september

Filmprogramma 'Beyond Paradise'

In het kader van de tentoonstelling 'Beyond Paradise' in Stedelijk Museum Bureau Amsterdam stelden curatoren Delphine Bedel en Ayako Yoshimura een filmprogramma samen: een selectie korte films met verschillende perspectieven op het toerisme in uiteenlopende geografische en politieke contexten. Getoond werd werk van Quirine Racké & Helena Muskens, Kwang-Ju Son, Olivo Barbieri Kamal Aljafari, Bik van der Pol, Mounir Fatmi en Kai-Ting Lin. Het programma vond plaats in Maison Descartes aan de Vijzelstraat, waarmee **SMBA** speciaal voor deze gelegenheid samenwerkte.

Met dank aan het Amsterdams Fonds voor de Kunst

1 november

Museumnacht

Ter gelegenheid van de Museumnacht 2008 nodigde exposant Marijn van Kreij de Fifi Hengsten uit in zijn tentoonstelling in **SMBA**: een Rotterdams kunstenaarscollectief dat ook als band optreedt. Het visuele en muzikale spektakel van de Fifi Hengsten werd zo onderdeel van de tentoonstelling *Tomorrow is Humourless*. Daarnaast stelde Van Kreij die avond een afwisselend programma samen met video's en performances van Yasser Ballemans, David Blandy, Aleksandra Domanovic, Meiro Koizumi, Torsten Lauschmann, Seth Price, Pipiloti Rist, Bas Schevers en Jennifer West.

8 november

Jon Mikel Euba - Re: horse

In de performance 'Re: horse' onderzocht Jon Mikel Euba fundamentele noties van de performance zoals de positie van het podium en het publiek en de relatie tussen het script en de uitvoering ervan. Het fuseert elementen van een filmsessie (met onder meer een paard) en de context van een repetitie, wat bezoekers op een verkeerd been zet. De aandacht lag specifiek op de visuele cultuur in relatie tot

performance en performativiteit. De performance vond plaats als onderdeel van het platform 'If I Can't Dance, I Don't Want To Be Part Of Your Revolution', dat langdurige samenwerking met kunstenaars behelst en van locatie naar locatie trekt. **SMBA** was de gastlocatie voor Euba's project.

Publicaties

Ben Laloua / Didier Pascal - REHAB

In samenwerking met episode publishers in Rotterdam heeft **SMBA** binnen de context van de tentoonstelling *REHAB* begin 2008 het boek *REHAB* van Ben Laloua / Didier Pascal uitgegeven. *REHAB* richt de aandacht op een recent mediafenomeen: het najagen van puur amusement dat gezien kan worden als onderdeel van een moderne leegte en escapisme. De autonomie die de media aan de dag leggen komt vooral mooi naar voren in de wereldwijde aandacht voor 'celebs' als Paris Hilton, Britney Spears en Pete Doherty. De nieuwswaardigheid van hun levenswandel is goedbeschouwd nihil, terwijl aan de andere kant een zekere troost geput kan worden uit verhalen van hun opkomst, ondergang en wedergeboorte, die misschien nog het best zijn te beschouwen als een hedendaagse variant op middeleeuwse heiligenepisodes. Het boek *REHAB* bevat 'nabeelden' van *rehab*-verhalen over Paris, Britney en Pete uit diverse media en de daarbij gepubliceerde headlines. De publicatie wordt ingeleid door Stine Jensen en Jelle Bouwhuis en is vormgegeven door Mevis & Van Deursen.

Nina Fischer & Maroan el Sani. Blind Spots

SMBA presenteerde eind maart het boek *Nina Fischer & Maroan el Sani. Blind Spots* waarvan het zelf initiatiefnemer en mede-uitgever is. De presentatie bestond uit een korte inleiding op de publicatie door Jelle Bouwhuis, de korte lezing *De Glazen Stad* door stedenbouwkundig onderzoeker Merijn Oudenampsen – over de Amsterdamse Zuidas – en de overhandiging van het eerste exemplaar door de kunstenaars. *Blind Spots* is de eerste grote oeuvrecatalogus van het Berlijnse kunstenaarsduo Nina Fischer (1965) en Maroan el Sani (1966). Sinds eind van de jaren negentig zijn zij als duo internationaal actief met hun op specifieke locaties geënte installaties en film- en fotoprojecten. De werken focussen op de restanten van de modernistische samenleving en op de wijze waarop we daar vandaag de dag mee omgaan. Als een van de eersten richtten zij zich op specifieke voorbeelden van modernistische architectuur en de daaraan verbonden ideologieën. In de publicatie *Blind Spots* bespreken verschillende theoretici, curatoren en critici negen van hun grotere projecten. Het initiatief voor het boek volgde op de tentoonstelling 'The Rise' van het duo in Stedelijk Museum Bureau Amsterdam in 2007. Het Zwitserse boekhuis JRP Ringier is mede-uitgever van *Blind Spots*.

SMBA Nieuwsbrief

In 2008 is bij elke tentoonstelling een gratis tweetalige **SMBA** *nieuwsbrief* verschenen met daarin artikelen gerelateerd aan de dan actuele expositie en andere activiteiten. Hiervoor zijn verschillende gastauteurs benaderd. De vormgeving wordt verzorgd door ontwerpbureau Mevis & Van Deursen en Janna Meeus.

In 2008 hebben de volgende auteurs een bijdrage geleverd:

Nr. 102 (Rehab):	Jelle Bouwhuis, Ilse van Rijn
Nr. 103 (Lucas Lenglet)	Roger Bundschuh, Ilse van Rijn
Nr. 104 (Object)	Krist Gruijthuisen, Falke Pisano, Ilse van Rijn
Nr. 105 (Beyond Paradise)	Delphine Bedel, Jelle Bouwhuis, Ayako Yoshimura
Nr. 106 (Marijn van Kreij)	Kerstin Winking
Nr. 107 (Renzo Martens)	Jelle Bouwhuis, Jorinde Seijdel, Frank Vande Veire

Staf

In 2008 had **SMBA** twee fulltime en één parttime medewerker in dienst en daarnaast nog een weekeindreceptionist. Op ad-hoc basis kan een beroep gedaan worden op een vaste uitzendkracht. **SMBA** begeleidde in vijf stagiairs in 2008.

Jelle Bouwhuis
curator
Jan Meijer
office-manager / receptionist
Jan Kappers
assistent curator (tot 1 februari)
Kerstin Winking
assistent curator (1 februari – 1 november)
Marijke Botter
receptionist (weekend)
Marie Bromander
receptionist (uitzendkracht)
Gerland Schakel
tijdelijk gedetacheerde Stedelijk Museum
Fatima Harhour
projectmedewerker Close Connections
Tessa Verheul
stagiair (UvA)
Femke Papma
stagiair (UvA)
Jessica Vermetten
stagiair (UU)
Suzie Hermán
stagiair (UvA)
Anne van Leeuwen
stagiair (UvA)

SMBA in 2008 van dag tot dag

t/m 6/1	Tentoonstelling Rosa Barba - They Shine
6/1	Presentatie door Cyprien Gaillard o.l.v. Rein Wolfs
18/1-18/2	Screens on 11: Karin Hasselberg - Hole #12
19/1-10/3	REHAB, poster project, tentoonstelling en boek Ben Laloua/Didier Pascal, ook met Christian Jankowski en Meiro Koizumi.
5/2	Studium Generale: Annelys de Vet
13/2	Studium Generale: Dirk Symons
20/2	Studium Generale: Ben Laloua
5/3	Studium Generale: Sabrina Lindeman
12/3	Studium Generale: Merel Mirage
19/3	Studium Generale: Frank Tjepkema
22/3-12/5	Tentoonstelling Lucas Lenglet - A Canary in a Coalmine, ook met Tjebbe Beekman en Willem van der Sluis/Customr
28/3	SMBA Boekpresentatie Nina Fischer & Maroan el Sani - <i>Blind Spots</i> met Merijn Oudenampsen.
11/4-1/6	Screens on 11: Claudia Sola - 60 DAYS (Fall-Winter)
7/5-12/5	Close Connections 2008 (diverse locaties)
7/5-12/5	Tijdelijk Museum Amsterdam
15/5	Boekpresentatie Delphine Bedel, <i>All that is solid melts into air – Notes on Tourism</i> met John Urry, Rachel Esner, Francesco Bernadelli en Marco Pasi.
25/5-6/6	Tentoonstelling Object, the Undeniable Success of Operations
6/6-28/6	Screens on 11: Magnus Monfeldt - La Promesa
20/6-7/9	Tentoonstelling Beyond Paradise
21/6	BijlmAIR: presentatie De Ziel in het Beton, van Joris Lindhout (CBK Zuidoost)
10/7	Boekpresentatie <i>Exquisite Gunpowder City 16 Shot</i> , Kaleb de Groot & Roosje Klap
4/9	Filmprogramma Beyond Paradise in Maison Descartes
21/9-2/11	Tentoonstelling Marijn van Kreijl - Tomorrow is Humourless
3/10-29/1	Lezingencyclus Now is the Time: Art & Theory in the 21st Century (Aula)
1/11	Museumnacht 2008: Tomorrow is Humourless, met o.a. Fifi Hengsten
8/11	BijlmAIR: Hala Elkoussy - Soap Stories (Florijn 42)
8+9/11	Performance Jon Mikel Euba - Re: horse (If I Can't Dance...)
21/11-4/1	Tentoonstelling Renzo Martens - Episode III
22/11	Discussie Renzo Martens & Mark Nash

SMBA

Stedelijk Museum Bureau Amsterdam

Rozenstraat 59

NL-1016 NN Amsterdam

Open: dinsdag t/m zondag 11 – 17 uur (tijdens tentoonstellingen)

Tel.: 020-4220471

www.smba.nl

mail@smba.nl